

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
ОЛИМПИАДА ПО ФИЗИКА, ОБЛАСТЕН КРЪГ, 15 февруари 2026 г.
Тема за 10. клас (четвърта състезателна група)

Задача 1. Заредено малко тяло

Малка заредена сферична сачма, направена от материал с плътност ρ , пада вертикално в машинно масло с плътност ρ_0 . Тя достига постоянна скорост v_g , понеже ѝ действа сила на триене:

$$F_v = \alpha r v,$$

зависеща от радиуса r на сачмата, от скоростта ѝ v и от коефициента $\alpha = \text{const}$, характерен за конкретната течност. Земното ускорение g се приема за известно.

а) Какви сили действат на сачмата? Запишете изрази за тяхната големина и определете посоката им. [3,5 т.]

б) Изразете радиуса на сачмата чрез величините, посочени по-горе в условието. [2 т.]

Ако на заредената сачма започне да действа вертикално еднородно електрично поле с интензитет E , тя променя посоката си на движение и достига постоянна скорост v_0 , движейки се нагоре.

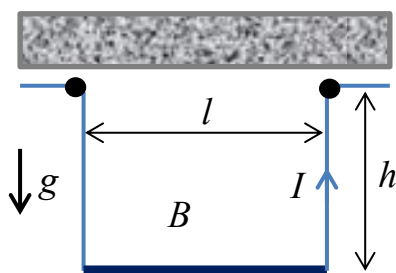
в) Определете посоката на интензитета на електричното поле при това движение. [2 т.]

г) Изразете заряда q на сачмата чрез дадените в условието величини. [2,5 т.]

Приемете, че сачмата не променя заряда си при своето движение.

Задача 2. Махало в магнитно поле

П-образна проводникова рамка е окачена на хоризонтална ос и се намира в еднородно хоризонтално магнитно поле с индукция B . Рамката е съставена от хоризонтална пръчка с дължина l и маса m и две вертикални метални пръчки с пренебрежима маса и дължина h (фиг.1). През рамката се тече постоянен ток I в показаната на фигурата посока. Приемете земното ускорение g за известно.

Фиг. 1

а) Определете големината и посоката на силите R_1 и R_2 , с които всяка от вертикалните пръчки действа върху хоризонталната пръчка. Разгледайте двете възможни посоки на магнитната индукция – $\odot$ (от чертежа към вас) и $\otimes$ (от вас към листа). [4,5 т.]

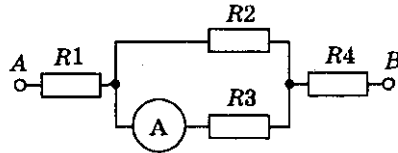
б) При малко отклонение на рамката от вертикалното ѝ положение тя започва да трепти хармонично. Намерете периодите T_1 и T_2 на трептене на рамката при двете

възможни ориентации на индукцията на магнитното поле и ги сравнете с периода T_0 на трептене на рамката при отсъствие на магнитно поле. [5,5 т.]

Задача 3. Електрически вериги

Двете части на задачата са независими една от друга.

А. В електрическата верига на фиг. 2 показанието на амперметъра е 2 А, а съпротивленията на резисторите са $R_1 = 2 \Omega$, $R_2 = 10 \Omega$, $R_3 = 15 \Omega$, $R_4 = 4 \Omega$.

Фиг. 2

Определете тока през всеки резистор и напрежението между краищата му, а така също и напрежението U_{AB} между крайните точки. [4,5 т.]

Б. Когато във верига с два последователно свързани резистора със съпротивления съответно R_1 и R_2 се подаде напрежение $U = 12 \text{ V}$, токът във веригата е $I_1 = 0,3 \text{ A}$. Ако резисторите са свързани успоредно, при подаване на същото напрежение токът във веригата е $I_2 = 1,6 \text{ A}$. Определете възможните стойности на съпротивленията. [5,5 т.]